

Як «Звязда» адраджала

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.)

«Звязда» на меліярацыі Палесся» ўзнікла вельмі своечасова: у 1960—1980-х гадах меліярацыя з'яўлялася адным з найважнейшых кірункаў развіцця сельскай гаспадаркі ў БССР, у цэлым у Савецкім Саюзе. На меліяраваных землях узніклі гарады і паселішчы, пракладваліся дарогі, уводзіліся ў севазварот палі, якія пачалі даваць добры ўраджай. У Беларусі меліярацыі прысвячалася асабліва ўвага: дзейнічалі дзяржаўныя праграмы, планы па рэабілітацыі забалочаных зямель. Асушэнне забалочаных тэрыторый дагэтуль з'яўляецца адным з прыярытэтных кірункаў развіцця аграпрамысловага сектара эканомікі краіны.

Чыталі ва ўсіх абласцях

Газета «Звязда» на меліярацыі Палесся» заявіла аб сабе ўжо ў першым выпуску. У ім паведамлялася: «Дарогія сябры! Сёння пошта прынесла вам новае перыядычнае выданне «Звязда» на меліярацыі Палесся» — спецыяльны выпуск старэйшай рэспубліканскай газеты. Выпуск разлічаны на шырокае кола чытачоў і будзе выдавацца працяглы час. Перыядычнасць выхаду — тры разы на тыдзень. Выданне ставіць сваёй мэтай грунтоўна і ўсебакова асветляць ход меліярацыйнага будаўніцтва на Палессі, стварэння новых гаспадарак на асушаных землях, прапагандаваць перадавы вопыт, ярка і ўсхвалявана расказваць пра энтузіястаў вялікай бітвы за абнаўленне і росквіт палескага краю. Спецвыпуск будзе таксама пільна трымаць на прыцэле недахопы і хібы ў правядзенні меліярацыйных работ, браць пад абстрэл безгаспадарчасць і марнатраўства, бракаробства і безадказнасць, актыўна змагацца за тое, каб меліярацыя зямель ажыццяўлялася на строга навуковай аснове, будаўніцтва вялося хутка і надзейна, а гідрамеліярацыйныя сістэмы былі даўгавечныя і эфектыўныя».

Рэдакцыйная калегія прапанавала чытачам браць удзел у дзейнасці спецвыпуску — пісаць пра свае працоўныя поспехі і планы, пра радасці і няўдачы, пра ўсё добрае, карыснае, а таксама пра тое, што засмучае і перашкаджае плённай рабоце. Чытачы адгукнуліся на прапанову. Прыкладна трэцюю частку публікацый кожнага спецвыпуску стваралі пазаштатныя аўтары. Рэгулярна аўтарамі матэрыялаў выступалі актыўныя ўдзельнікі меліярацыі: дырэктары саўгасаў, інжынеры, брыгадзіры, механізатары... Шырокае прадстаўніцтва пазаштатных аўтараў у многіх рэгіёнах краіны сведчыць аб тым, што, нягледзячы на спецыялізацыю на вузкай тэме і геаграфічную прывязку да канкрэтнага рэгіёна,

«Звязду» на меліярацыі Палесся» чыталі ва ўсіх абласцях БССР.

Рэдакцыя газеты знаходзілася ў Пінску. У Салігорску і Калінкавічах размяшчаліся карэспандэнцкія пункты. Выходзіла «Звязда» на меліярацыі Палесся» па аўторках,

дачыненне да меліярацыі. «Здаўна славіліся брылёўскія землі багатым ураджаем на яблыкі, — пісаў Р. Андрэявец у матэрыяле «Слова справай мацнее» (3 чэрвеня 1976 г.). — Восенню ў магазінах горада і на шумным базары можна ўбачыць

У камандзіроўкі супрацоўнікі «Звязды» на меліярацыі Палесся» з'езджалі дастаткова часта. Як правіла, гэта былі населеныя пункты, у тым ліку новыя, якія абжываліся меліяратарамі і механізатарамі. Як звяртае ўвагу Яўген Пясецкі, працаваць журналістам было вельмі цікава. «Мы ведалі, што і тэматыка адказная, і аб'екты — прыязджаеш туды і бачыш тое, чаго раней не бачыў, — дзеліцца ўспамінамі ён. — Тыя, хто прыязджаў на Палессе пісаць або фатаграфавалі, дзівіліся, самі спасцігалі, дазнаваліся, што гэта, як выглядае, у чым сэнс механізмаў. Безумоўна, цікава было мець зносіны і з людзьмі, якія працавалі з такімі механізмамі. Гэтыя аб'екты з'яўляліся адказнымі для рэспублікі, а таму людзі, якія там працавалі, знаходзіліся пад пільным вокам дзяржаўнай прапаганды і агітацыі».

чацвяргах і суботах. Тройчы на тыдзень на чатырох палосах фармату А3 паведамлялася аб найважнейшых падзеях у краіне, якія датычыліся розных сфер дзейнасці. Не адыходзіла выданне і ад шырокай тэматычнай палітры, якую анансавала ў першым нумары. Журналісты расказвалі пра выкарыстанне асушаных і асвоеных зямель, пра барацьбу хлебарабаў за высокія ўраджай на адваяванай у балот палескай цаліне, пра ўсё новае і цікавае, што нараджалася ў працоўных буднях.

«Забалочаная мясціна мяняе аблічча»

Мерапрыемствы па асушэнні балот у розных рэгіёнах краіны былі адлюстраваныя ў рубрыцы «На меліярацыйных трасах». У публікацыях аўтары дзяліліся вынікамі зробленага, дасягненнямі канкрэтных людзей, якія мелі непасрэднае

вялікія, крамяныя, налітыя сонцам яблыкі, якія выраслі на гэтай зямлі. Але побач з гэтым квітнеючым краем садавіны, па другі бок шашы, як ні дзіўна, ужываліся балотцы, дзе густа рос высокі чарот. Ці то рукі не даходзілі да гэтых зямель, ці то ў гаспадарцы не хапала патрэбнай тэхнікі, каб асушыць іх, але да сёлетняй вясны тут расла толькі дзікая трава. <...> Былая забалочаная мясціна на вачах мяняе аблічча. А дапамагаць ёй стаць больш прыгажэйшай, больш урадлівай меліяратары перасоўнай механізаванай калоны нумар 39, якая знаходзіцца ў Гомелі».

У публікацыі «Тон задаюць маладыя» (18 лістапада 1976 г.) паведамляецца, што «камсамольска-маладзёжны ўчастак Ельскага будаўніча-мантажнага ўпраўлення, які ўзначальвае І. Гуня, быў створаны тры гады назад. За гэты невялікі адрэзак часу ў калектыве выраслі вопытныя спецыялісты меліярацыйных трас, энтузіясты сваёй справы. Розныя характары, розныя прафесіі ў гэтых людзей, але іх аб'ядноўвае адна мэта — пераўтварыць адвечныя балоты ва ўрадлівыя палаткі, каб былыя землі сталі жытніцай».

Праблемы меліярацыі абмяркоўваліся і за круглымі сталамі, якія рэгулярна праводзіліся ў рэдакцыі. У рубрыцы «Шляхамі Палесся» друкаваліся матэрыялы аб умовах, у якіх жылі меліяратары, аб развіцці інфраструктуры побач з іх жылём, паведамлялася аб тым, што створана для размяшчэння студэнцкіх атрадаў, і іншае.

Слова пісьменнікам

Не заставаліся па-за ўвагай журналістаў «Звязды» на меліярацыі Палесся» і іншыя падзеі, якія адбываліся ў краіне, свеце. Рэгулярна

паведамлялася аб навінах замежжа, з нумара ў нумар публікавалася інфармацыя аб буйных мерапрыемствах усесаюзнага значэння, друкаваліся выступленні кіраўніцтва СССР, Беларускай ССР. У матэрыялах закраліся і пытанні адукацыі, навукі, тэхнікі, асветлялася спартыўная тэматыка. Праблемы культуры ўзнімаліся ў рэпартажах, рэцэнзіях, многія з якіх (асабліва на творы літаратуры) былі напісаны чытачамі. У газеце выходзіла літаратурная старонка, дзе друкаваліся вершы,

юць пяць алімпійскіх кольцаў. Яны сімвалізуюць яднанне спартсменаў пяці кантынентаў, згуртаваных высакароднымі алімпійскімі ідэаламі».

«Працоўныя рэспублікі развітваюцца з П. М. Машэравым» — пад такім загалоўкам выйшаў артыкул 9 кастрычніка 1980 года. Журналісты газеты падрабязна апісалі цырымонію развітання і пахавання вядомага дзеяча Камуністычнай партыі.

Актыўна асветляліся і выбары ў Вярхоўны Савет СССР у сакавіку 1984 года.

апаваданні, гумарэскі. У некалькіх нумарах газеты па частках быў апублікаваны ўрывак з другой главы рамана Івана Мележа «Людзі на балоце». Выдадзены ў 1962 годзе раман аб жыцці вёскі, якая размясцілася сярод палескіх балот, арганічна ўпісаўся ў змест «Звязды» на меліярацыі Палесся».

Не прапусціла газета і такую важную падзею, як XXII летнія Алімпійскія гульні, якія праводзіліся ў Савецкім Саюзе. У нумары за 22 ліпеня 1980 года паведамлялася: «Над савецкай сталіцай луна-

Святочныя дні таксама не былі абдзеленыя ўвагай журналістаў. Аднак нават у навагоднім нумары, які выйшаў 4 студзеня 1986 года, акцэнт зроблены на меліярацыйную тэматыку. У рубрыцы «Уступаючы ў 1986-ы» ў матэрыяле «Будуць новыя рэкорды» аўтарам адзначалася: «Аб чым думае меліяратар, уступаючы ў новы год? Вядома, аб вытворчых дасягненнях, аб узаемаадносінах з таварышамі па працы, аб узрослым прафесійным майстэрстве, аб землях, перададзеных у пастаяннае

Палессе

карыстанне хлебаробам, аб хуткім руху наперад, імклі-васці самога жыцця».

«Працаваць у спецвыпуску лічылася прэстыжным»

Адзін са старажылаў рэдакцыі, увогуле айчыннай журналістыкі Яўген Пясецкі, фотарэпартажы і вершы якога добра знаёмыя чытачам нашай газеты, паралельна са «Звяздой» працаваў у «Звяздзе» на меліярацыі Палесся». З 1972 да 1990 года вядучы фотакарэспандэнт рэдакцыі аб'ездзіў многія аб'екты меліярацыі, пазнаёміўся зыхарамі палескай глыбінкі — у выніку чаго выйшаў цыкл эксклюзіўных фотарэпартажаў.

Як расказвае Яўген Віктаравіч, працаваць у спецвыпуску «Звязды» лічылася прэстыжным. Паводле яго ўспамінаў, рыхтаваць

Выходзіла «Звязда» на меліярацыі Палесся» па аўторках, чацвяргах і суботах. Тройчы на тыдзень на чатырох палосах фармату А3 паведамлялася аб найважнейшых падзеях у краіне, якія датычыліся розных сфер дзейнасці. Не адыходзіла выданне і ад шырокай тэматычнай палітры, якую анансавала ў першым нумары. Журналісты расказвалі пра выкарыстанне асушаных і асвоеных зямель, пра барацьбу хлебаробаў за высокія ўраджаі на адваяванай у балот палескай цаліне, пра ўсё новае і цікавае, што нараджалася ў працоўных буднях.

лепш ведалі тэматыку, бачылі, як ідуць справы. Яны былі на прэрднім краі.

Са слоў фотакарэспандэнта «Звязды», на меліярацыі Палесся» вядома, што структурна газета была падзелена на галіновыя кірункі. У рэдакцыі былі створаны аддзелы культуры, пісьмаў, прамысловасці, сельскай гаспадаркі. Спецыяльнага аддзела, які б займаўся тэмай меліярацыі, не было: «Кожны аддзел працаваў на зададзеную тэматыку. Меліярацыя — гэта ж

«Курыраваў тэму і загадчык аддзела Аркадзь Кукарэка — чалавек вядомы ў галіне сельскай журналістыкі, — успамінае Яўген Віктаравіч. — Абодва (В. Мікалаенка і А. Кукарэка. — **Заўв. аўт.**) — франтавікі. Яны трымалі сувязь з Пінскам і перадавалі заданні супрацоўнікам аддзела, якія цікавіліся тэматыкай. Арганізоўваліся і сумесныя матэрыялы разам з пінскімі журналістамі. Мы выязджалі ў пэўнае месца (у асноўным у Гомельскую

ведалі, што і тэматыка адказная, і аб'екты — прыезджаеш туды і бачыш тое, чаго раней не бачыў, — дзеліцца ўспамінамі ён. — Тыя, хто прыезджаў на Палессе пісаць або фатаграфавачу, дзівіліся, самі спасцігалі, дазнаваліся, што гэта, як выглядае, у чым сэнс механізмаў. Безумоўна, цікава было мець зносіны і з людзьмі, якія працавалі з такімі механізмамі. Гэтыя аб'екты з'яўляліся адказнымі для рэспублікі, а таму людзі, якія там працавалі, знаходзіліся пад пільным вокам дзяржаўнай прапаганды і агітацыі».

Калі чалавек вызначаўся працай ці сваімі рацыяналізатарскімі пошукамі, яго партрэты абавязкова змяшчаліся ў газетах і часопісах, аб яго дасягненнях паведамлялі па радыё, аб ім здымалі кінафільмы, гэты спецыяліст атрымліваў заслужаныя ўзнагароды. «Мы ведалі, калі ехалі ў камандзіроўку, што на гэтым полі працуе, дапусцім, Герой Сацыялістычнай Працы, — кажа фотакарэспандэнт. — Такіх прыкладаў у іншых рэгіёнах рэспублікі не было: каб ехаў і ведаў, што некалькі тыдняў таму чалавек атрымаў ордэн Леніна, а на іншым полі — ордэн Працоўнага Чырвонага Сцяга. Па тым часе машыніст шмат-

матэрыялы з якога-небудзь ПМК ці з новабудоўлі, новай гаспадаркі, якія ствараліся на гэтых землях, было заданнем нумар адзін. Многія з супрацоўнікаў газеты з'яўляліся штатнымі аўтарамі асноўнага выдання. Для «Звязды» на меліярацыі Палесся» яны стваралі ўнікальны кантэнт.

— Мы, супрацоўнікі, не падзялялі, што гэта «Звязда» на меліярацыі Палесся», а гэта проста «Звязда», — раскажваючы пра той перыяд сваёй творчай дзейнасці, адзначае Яўген Пясецкі. — Была задача працаваць на дадзенаму тэму. У Пінску размяшчаліся ўсе меліярацыйныя арганізацыі Палесся. У тым жа вялікім будынку працавалі прадстаўнікі нашай газеты, не ўсіх мы ведалі. Мясцовыя журналісты, жыхары Пінска, падтрымлівалі з намі сувязь па пошце, па тэлефоне. У той час працаваў лозунг «газета — гэта арганізатар». І калі мінскія журналісты не ўсе пытанні маглі асвятліць, то мясцовыя выконвалі пастаўленыя задачы больш плённа: яны

не толькі вытворчасць на палатках, будаўніцтва новых комплексаў і жылых пасёлкаў, але і пэўны сацыяльны, культурны сектар. Пісалі, напрыклад, як працуюць клубы, палацы культуры ў Жыткавіцкім, Калінкавіцкім раёнах. У асноўным у асвятленні тэмы меліярацыі былі задзейнічаны журналісты аддзелаў сельскай гаспадаркі і прамысловасці, агітацыі і прапаганды. Гэтыя людзі выязджалі ў розныя раёны Беларусі, дзе знаходзіліся меліярацыйныя аб'екты. У выніку атрымліваліся матэрыялы і для «Звязды», і для «Звязды» на меліярацыі Палесся». Тэматыка меліярацыі Палесся ў асноўнай газеце — «Звяздзе» — была амаль кожны дзень».

«Менш маштабнае, але больш роднае»

У рэспубліканскім штодзённым выданні тэматыку меліярацыі Палесся кuryраваў намеснік рэдактара газеты Васіль Мікалаенка. Ён выдатна ведаў тэматыку сельскай гаспадаркі.

і Брэсцкую вобласці, дзе былі гарачыя пункты меліярацыйнай будоўлі) па некалькі чалавек: абавязкова намеснік рэдактара, я, фотакарэспандэнт, хтосьці з журналістаў або аддзела прамысловасці, або аддзела сельскай гаспадаркі. Мы садзіліся ў рэдакцыйную «Волгу» — і на некалькі дзён у камандзіроўку па меліярацыйных аб'ектах. Працавалі плённа. Прывозілі матэрыялы і для «Звязды», і для «Звязды» на меліярацыі Палесся».

Яўген Пясецкі нават паспяваў ствараць пэўны запас для газет. У пінскую рэдакцыю высылаў фотаздымкі ў папяровым выглядзе, з цягам часу ўсё друкавалася.

У камандзіроўкі супрацоўнікі «Звязды» на меліярацыі Палесся» з'язджалі дастаткова часта. Як правіла, гэта былі населеныя пункты, у тым ліку новыя, якія абжываліся меліярацыйнымі механізатарамі. Як звяртае ўвагу Яўген Пясецкі, працаваць журналістам было вельмі цікава. «Мы

на іншым полі — ордэн Працоўнага Чырвонага Сцяга. Па тым часе машыніст шматкаўшовага экскаватара быў як пілот сучаснага рэактыўнага самалёта».

Цікаваць да газеты ў людзей расла. Па назіраннях Яўгена Пясецкага, для мясцовых людзей «Звязда» была нават менш вядомая, чым яе спецыялізаванае выданне. «Рэспубліканскую газету не ўсе выпісвалі, а дадатак выпісвалі многія — там і знаёмыя прозвішчы, і свае людзі, географія, надзённыя клопаты, — тлумачыць супрацоўнік тагачаснага спецвыпуску. — Вядома, гэта было менш маштабнае выданне, але для жыхароў Палесся больш роднае».

Апошні нумар «Звязды» на меліярацыі Палесся» выйшаў 29 снежня 1990 года. Ён нічым не адрозніваўся ад папярэдніх. Нічога не сведчыла аб тым, што газета экалагічнай тэматыкі больш ніколі не убачыць свет.

Такім чынам, за сваю амаль 20-гадовую выдавецкую дзейнасць «Звязда» на меліярацыі Палесся» ўнесла важкі ўнёсак у ажыццяўленне працэсу меліярацыі і комплекснага асваення зямель Палесся. Газета своечасова інфармавала аб падзеях, якія датычыліся згаданай сферы, знаёміла людзей з многімі новаўвядзеннямі, фарміравала станоўчы вобраз меліярацыі як жыццёва неабходнага працэсу ў сучасным грамадстве. Пераканацца ў гэтым можна, пагартыўшы газетныя старонкі. Багаты архіў выдання, які з'яўляецца дакументальным летапісам меліярацыі Палесся, захоўваецца ў Нацыянальнай бібліятэцы.

**Вераніка КАНЮТА.
Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.**